
Sürdürülebilirlik Konularında Yatırımcıların Sıkça Sorduğu Sorular

Haziran 2020

Yasal Uyarı ve Bilgilendirme

İşbu Sürdürülebilirlik Konularında Yatırımcıların Sıkça Sorduğu Sorular Rehberi (Rehber), TÜYİD, Yatırımcı İlişkileri Derneği Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu tarafından derlenmiş ve hazırlanmıştır. İşbu Rehber’de yer alan bilgilerin doğruluğuna ilişkin gerekli özen gösterilmiş olmakla birlikte, bu bilgilerin ve içeriğin doğruluğu ve eksiksiz oluşu hususunda taahhüt verilmemektedir.

Ayrıca burada yer verilen bilgiler, zaman içerisinde değişebileceği gibi, şirket ve sektör bazında farklılaşabilmektedir.

Burada yer alan sorular danışmanlık kapsamında sunulmamaktadır ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte değildir.

Rehber’de yer verilen bilgiler üzerinde, TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Derneği hak sahibi olup, bunlar kaynak olarak TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Derneği’nin adı ve linki verilmek şartıyla üçüncü kişi ve kurumlarca serbestçe kullanılabilir.

Legal Disclaimer and Notification

Frequently Asked Investor Questions on Sustainability (Guide), was compiled and prepared by TUYID, Turkish Investor Relations Society Sustainability Working Group. Although every attempt has been made to ensure the accuracy of the information in this Guide, no commitment is made for the accuracy and completeness of this information and content.

The information provided in this Guide may change in time and may vary on a company and sector basis.

The information here do not constitute a consultancy or guide in any way.

Copyright of this Guide is owned by TUYID, Turkish Investor Relations Society and the information in this Guide can be used freely by the third parties and institutions by the name and the link of TUYID, Turkish Investor Relations Society.

Değerli Paydaşlarımız,

Birleşmiş Milletler, sürdürülebilirlik yol haritamızda kendimize çerçeve olarak belirlediğimiz 17 adet Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'nı 2030 yılına kadar gerçekleştirilmesi hedefiyle 2016'da açıklamıştı. Haziran ayında Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin 20. Yılı nedeniyle yapılan toplantılarda bazı rakamlar paylaşıldı. Buna göre;

- Şirketlerin **%84**'ünün Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları konusunda harekete geçtiği, ancak
- Sadece **%39**'unun Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında hedef belirlediği, ve
- Sadece **%46**'sının şirket faaliyetlerini Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkilendirdiği konuşuldu.

Bu kapsamda birçok alanda 2030 hedeflerinin oldukça gerisinde olduğumuzu üzülenek görmekteyiz. Mesafe katediyoruz ama yeterince hızlı değiliz.

Bu arada ana ihracat pazarımız ve ticaret ortağımız olan Avrupa bu konuda atağa geçti. 10 Avrupa vatandaşından 9'u kararlı bir iklim eylemi talep ediyor. Bu kapsamda geçtiğimiz Aralık ayında "Green Deal – Yeşil Düzen" anlaşması adı altında bir yol haritası açıklandı. Hedef, 2050 yılına kadar küresel ısınmayı yavaşlatmak ve etkilerini azaltmak amacıyla net sıfır emisiyona ulaşmak. Onlarla ticari ilişki içinde olmaya devam edeceğiz zaten bizim de bu yolun yolcusu olmamız gerekiyor.

En iyi uygulamalar gösteriyor ki devlet, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları iş birliğinde çok daha hızlı ilerlemek ve çok daha iyi sonuçlar elde etmek mümkün. Bu kapsamda Türk şirketleri olarak şanslıyız. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'nun Türk şirketlerinin küresel sürdürülebilirlik yatırımlarından daha fazla pay alması konusunda görevlendirmesiyle 2019'da iş dünyası STKları olarak Borsamız liderliğinde bir araya geldik. Kapsamlı bir çalışmaya imza attık. SPK konuyla ilgili çalışmalarını sürdürüyor. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde sürdürülebilirlik konuları yasal düzenlemelerle daha çok gündemimize girecek.

Dünya Ekonomik Forumu sene başında Davos'ta önümüzdeki 10 yıllık dönem için öngörülen 10 büyük riski açıkladı. Bunların 5 tanesi çevreye ilişkindi. Bu 10 riskten 4 tanesi daha bir sene tamamlanmadan gerçekleşti: Doğal afetler, biyoçeşitliliğin azalması, olağanüstü hava koşulları ve bulaşıcı hastalıklar. Bu süreçte sistemin küresel bazda ne kadar birbirine bağlı ve kırılgan olduğunu gördük. Ama bize umut veren gelişmeler de oldu. Şirketlerin kendi ana iş kollarının dışında pandemiyle mücadele ve toplumsal değer yaratmak için canla başla çalıştığına şahit olduk. Sanayi şirketlerinin solunum cihazları, koruyucu giysiler, yüz kalkanları yaptığını gördük. Otellerin kapılarını sağlık çalışanlarına ücretsiz açtığına şahit olduk. Belediyelerin iş yerleri kapanan terzilere maske diktirmek, ürünü elde kalan çiftçiyi bünyesine katmak suretiyle onlara destek olduğunu gördük. Daha iyi anladık ki sadece kendi çıkarlarını baz alarak faaliyet göstermeye devam eden şirketler veya kurumlar bir noktada yok olacak. Bir amaç çerçevesinde tüm ekosistemin çıkarlarını gözeterek faaliyet gösterenler ise daha güçlü bir şekilde var olmaya devam edecek. "Amaç – Purpose" sürdürülebilirlik gündeminde artık en fazla duyulan kelime haline geldi.

Bir taraftan sürdürülebilirlik yatırımlarının küresel büyüklüğü 50 trilyon ABD dolarına yaklaşırken, öte yandan piyasalar yeni bir ürünle tanıştı. Pandeminin etkileriyle başatmak amacıyla finansman sağlamak isteyen şirketlerin ve hükümetlerin çıkardığı COVID bonoları hızla büyüyor. Şimdiye kadar sürdürülebilirlik fonksiyonlarından "çevre" ve "yönetişim" bölümleri ön plandayken son dönemde yatırımcı sorularından da tespit ettiğimiz üzere "sosyal" kısım hızla gündeme girdi.

Nitekim Financial Times'da çıkan bir habere göre Nisan ayında 32 milyar ABD doları tutarında "sosyal" ve "sürdürülebilirlik" temalı bono çıkarken, tarihte ilk defa sosyal ve sürdürülebilirlik temalı bonoların yeşil bonoları geçtiği de kaydedilmiş. COVID bonoları ise 65 milyar ABD dolarına kadar çıkmış. Kısa zamanda ulaştığı büyüklük gerçekten etkileyici.

Türk şirketleri olarak kriz yönetimi güçlü kasımız. O nedenle COVID sürecinde dünyadaki emsallerimize göre çok daha hızlı ve etkin bir şekilde harekete geçtik. Yatırımcılardan Türk hükümetinin, yerel yönetimlerin ve şirketlerimizin önlemleri konusunda oldukça övgü aldık. Şirketler olarak tüm süreçlerimizi yeniden gözden geçirerek alternatif planlar hazırladık. Elbette içinden geçtiğimiz belirsizlik döneminde maliyetlere odaklandık. Kritik olmayan her harcama ya iptal edildi ya da ertelendi. Bunun sonucunda normal faaliyet ortamında bile harcama gibi nitelendirilebilen sürdürülebilirliğe ilişkin yatırımların onaylanması bu dönemde maalesef çok daha zor hale geldi.

Sürdürülebilirlik tüm paydaş grubunu etkilese de yatırımcılar bu işi sahiplenen, sürükleyen, şirketlerin bu alanda daha hızlı yol almasını sağlayan ana paydaşlar olarak öne çıktı. Bizler de yatırımcıların ilk ve daimi iletişim noktası olarak bu konudaki tamamlayıcı halkayız. Şirketlerimizin sürdürülebilirlik faaliyetlerinin yatırımcı beklentilerine paralel olarak, bir amaç etrafında yapılandırılması, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkilendirilerek, hedef belirlenerek, şeffaf, doğru ve etkin yapılandırılması ve yönetilmesi suretiyle en doğru ve en verimli şekilde ilerlenmesini sağlayacak olan birimleriz. Bazen görüyoruz ki şirketler sürdürülebilirliği benimsemeden, yüzeysel olarak, süreçleriyle ilişkilendirmeden, bütüncül olmaktan uzak bir yaklaşımla sadece mevzuata uyum amacıyla asgari seviyede tutuyor. Veya yeterince hazırlık yapmadan, gerekli ön çalışmalar yapılmadan, uzmanlara danışılmadan yürüyorlar bu yolda. O zaman birbiriyle konuşmayan, iş amaçlarıyla uyuşmayan, yatırımcı beklentisini karşılamayan, amaca hizmet etmeyen bir resim çıkıyor ortaya. Zaten kısıtlı olan kaynaklara yazık oluyor.

Bu nedenle faaliyet gösterdiğimiz sektör ne olursa olsun, şirket içindeki yapılanma nasıl olursa olsun, sürdürülebilirlik yolculuğunda başı mutlaka Yatırımcı İlişkileri birimlerinin çekmesi gerektiğine inanıyorum. Strateji ve yol haritasının belirlenmesi sürecinde mutlaka bizler de yer almalıyız. Sürdürülebilirlik konusunda çalışan şirket içi birimlere yatırımcıların bu konuda ana paydaş olarak öne çıktığını, neyi ve neden sorduğunu, sürdürülebilirliğin tüm şirket süreçlerine entegre edilmesinin neden önemli olduğunu anlatmamız gerekli. Bu sebeple, sürdürülebilirlik konularında en çok gelen soruları derlediğimiz bu kaynağı toplantı hazırlıklarınızda kullanmanın yanı sıra tüm ilgili birim ve çalışanlarla da paylaşmanızı rica ederim. Böylece, geleneksel literatürde amacı hissedar değeri yaratmak diye tanımlanan Yatırımcı İlişkileri'nin şirketlerimizin finansal ve operasyonel performansını anlatmanın çok daha ötesine geçerek, şirketlerimiz ve tüm ekosistemimiz için toplam değer yaratan bir meslek kolu haline gelmesini de sağlamış oluyoruz.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Aslı Selçuk

TÜYİD Yönetim Kurulu Başkanı

23 Haziran 2020

Frequently Asked Questions on Sustainability

- Is your company taking action on the UN Sustainable Development Goals?
- Is your company aligning its core business to the UN Sustainable Development Goals?
- Is your company setting sustainability targets (long/short term)? Which KPIs do you use? Is your performance across those KPIs confirmed by independent third parties?
- How is sustainability structured in your organization? Do you have a Sustainability Committee?
- Do you have a Board member responsible for sustainability? Do you report your sustainability activities and progress to the Board?

1- ENVIRONMENT

Footprint of your production/operations:

- What is your strategy on climate crisis? Do you have a risk assessment of climate crisis on your business?
- Do you have a publicly available environmental and energy policy?
- How do you measure the positive/negative impact of your products?
- Regarding the impact of your operations:
 - What is the total greenhouse gas emissions for the last X years?
 - What is your total water use for the last X years? How much wastewater treated?
 - What is your total waste disposed for the last X years?
- Do you conduct an environmental and/or a social profit & loss analysis?
- Do you receive any external assurance in relation to your company's environmental reporting?
- Which environmental topics are included in your company's public reporting?
- Do any of your buildings/facilities have a green certificate?
- Do any of your products have a certified green label?

2- SOCIAL

- Which social topics are included in your company's public reporting?
- How did your company react to "Emotional Exchange" matters that emerged during the pandemic?
- Have you made changes to any employee benefits (e.g. health care, sick leave, compensation, etc) during the pandemic?
- Have you taken any measures to protect employees, customers, or other stakeholders; or to prevent the spread of the virus, in excess of government guidelines?
- Have you provided extraordinary non-contractual financial flexibility to any customers, suppliers, or business partners?
- Have you made any additional coronavirus-related donations (cash, supplies, human resources), or shifted any business operations to fulfil crisis needs (e.g. manufacture of masks, hand sanitizer, etc) to help fight the pandemic?

Diversity:

- What is the share of female in the total workforce?
- What is the share of female in (junior, middle and senior) top management positions?
- What is the share of females in line functions vs staff functions?

Labor rights:

- What is the share of your labor force covered by an independent trade union or collective bargaining agreements?
- What are the turnover rates of your employees (total and voluntary)?

Other issues:

- What are your social KPIs?
- Do you have a publicly available human rights policy?
- Do you have a publicly available occupational health and safety (OHS) policy? Do you report your OHS performance publicly?
- Do you have a publicly available donation policy? How do you decide on distribution of your donations?

3- GOVERNANCE**Board Structure:**

- What is the share of independent members in BoD?
- What is the share of women on the BoD?
- What is the average tenure of BoD members?
- What is the skill matrix of the BoD members?
- Are each of your BoD members responsible for specific parts of the business?
- Do you have performance KPI's for BoD members? Do you have performance based remuneration for BoD members?
- Do you report member-based board attendance?

Remuneration Policy:

- Do you disclose details of the compensation packages?
- How are sustainability issues included in your remuneration policy? Are any of the management team/BoD members responsible for sustainability issues? Are the sustainability KPIs part of your annual remuneration package?
- How do you take into account non-financial targets into your decision process? For example, does the board and top management have any non-financial KPIs for their bonus and award scheme?
- What is the ratio of average female salary to average male salary in executive, management, and non-management level?

Other issues:

- Do you have a sustainability report?
- Do you have Codes of Business Conduct & Ethics? Do you have an ethics committee? What is the reporting line of the committee? Is there an ethics hotline, e-mail, helpdesk? Can all stakeholders report their issues?
- Do you have a publicly available anti-corruption and bribery policy?
- Do you publicly report on breaches against your Codes of Business Conduct & Ethics regularly? Are these reports independently audited?
- Do you have long-term (3-5 years+) risks assessments and mitigating actions?
- What is your company's risk management policy?
- Do you have a publicly available Supplier Code of Conduct?
- How often do you conduct supplier ESG audit? What part of your suppliers are covered by ESG reporting?
- What percentage of the raw materials you use are sustainably sourced?
- Does your company measure sustainability risks in the supply chain (tier 1 and non-tier 1)?
- Does your company have a publicly available tax strategy?
- Do you have a publicly available disclosure policy?
- Do you have a publicly available remuneration policy?
- Do you have a publicly available data protection policy?

4- OTHER**Overall business:**

- What is the history of ESG commitment in your company? Do you have a publicly available framework policy?
- How do you evaluate the impact of your business on the wider society? Has this evaluation changed significantly in the last 5 years?
- Do you have any plan to improve the accessibility and affordability of your services/products?
- Is your stock part of any sustainability index?
- Is your company a signatory of any global ESG initiative/commitment?
- Do you have cumulative voting in place?
- Is your stock included in any sustainability indexes?

Employee engagement:

- What kind of benefits are you offering your employees besides regular pay?
- Do you offer flexible hours or an option to work from home (office employees) for its employees?
- How often do you collect employee feedback? (opinion surveys, questionnaires, consultations, etc.)
- Do you have a succession plan in place? Does it cover executive team and/or senior-or middle management?

Rating reports:

- Can you share more information about the critics stated in your MSCI/Sustainalytics/DJSI/Reuters/CDP Report?